

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут № 5**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни «Сучасні проблеми господарського права»
вибіркових компонент**

освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
Соціально-економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 від 12.08.2024 р. № 10

Розробник:

Професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 ХНУВС, к.ю.н., професор Сядриста Ірина Ігорівна.

Рецензенти:

Професор кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор Россіхіна Г.В.

Заступник декана факультету № 1 з навчально-методичної роботи Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., Невядовський В.О.

**1.1 Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
ТЕМА 1. Проблеми визначення загальних положень господарського права.	17	4	4			9	Залік
ТЕМА 2. Проблеми кваліфікації господарських правовідносин.	17	4	4			9	
ТЕМА 3. Проблеми застосування приватноправових і публічно-правових норм до регулювання господарських правовідносин.	13	2	2			9	
ТЕМА 4. Проблеми зловживання суб'єктивними правами учасниками господарських правовідносин.	13	2	2			9	
ТЕМА 5. Проблеми господарської діяльності фізичної особи-підприємця.	13	2	2			9	
ТЕМА 6. Проблеми створення та функціонування комерційних юридичних осіб.	15	2	4			9	
ТЕМА 7. Проблеми визнання суб'єкта господарювання банкрутом та проведення ліквідаційної процедури.	16	4	4			8	
ТЕМА 8. Проблемні аспекти встановлення монопольного	16	4	4			8	

становища суб'єкта господарювання та захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції.							
Всього:	120	24	26			70	

1.2 (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
ТЕМА № 1. Проблеми визначення загальних положень господарського права.	15	1	1			13	Залік
ТЕМА № 2. Проблеми кваліфікації господарських правовідносин.	15	1	1			13	
ТЕМА № 3. Проблеми застосування приватноправових і публічно-правових норм до регулювання господарських правовідносин.	15	1	1			13	
ТЕМА № 4. Проблеми зловживання суб'єктивними правами учасниками господарських правовідносин.	15	1	1			13	
ТЕМА № 5. Проблеми господарської діяльності фізичної особи-підприємця.	16	1	1			14	
ТЕМА № 6. Проблеми створення та функціонування комерційних юридичних осіб.	16	1	1			14	
ТЕМА № 7. Проблеми визнання суб'єкта господарювання банкрутом та проведення	14					14	

ліквідаційної процедури.							
ТЕМА № 8. Проблемні аспекти встановлення монопольного становища суб'єкта господарювання та захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції.	14					14	
Всього:	120	6	6			108	

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. Проблеми визначення загальних положень господарського права

Семінарське заняття: Проблеми визначення загальних положень господарського права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Доктрина права про правову природу господарського права.
2. Проблема застосування концепцій щодо встановлення предмету та методу господарського права.
3. Проблемні аспекти визначення системи господарського права
4. Проблема з'ясування місця господарського права у системі права України.
5. Проблема застосування моністичної та дуалістичної концепцій законодавчого регулювання господарської діяльності.
6. Проблема визначення поняття «підприємництво» та його ознак.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

На сучасному етапі склалися різні підходи щодо визначення природи господарського права. Розглядаючи перше питання, необхідно звернути увагу на ті точки зору, що склалися у відношенні розуміння господарського права. При підготовці до першого питання необхідно звернутися до наукових праць українських вчених – В. К. Мамутова, Г. Л. Знаменського, К. С. Хахуліна, В. С. Щербини, Н. О. Саніахметової, О. М. Вінник, В. С. Мілаш, К. А. Карчевського та інших. При розгляді цього питання

необхідно подати також систему господарського права, яка склалася на сьогоdnішній момент.

При аналізі принципів і функцій господарського права, спочатку слід проаналізувати загальнотеоретичні принципи та функції, потім галузеві та їх реалізація в господарському праві.

При розкритті місця господарського права в системі права України, необхідно детально дати аналіз його співвідношення з конституційним, цивільним, господарським, адміністративним, кримінальним, податковим правом тощо.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Тлумачення господарського права як галузі права чи комплексної галузі права.
2. Вчення про предмет господарського права як поєднання приватноправових та публічно-правових відносин та методи їх забезпечення.
3. Доктринальні підходи до визначення ознак поняття «підприємництва» та проблеми їх тлумачення.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Вчення у науці господарського права про застосування єдиного кодифікованого джерела правового забезпечення господарювання.
2. Правова доктрина про застосування декількох кодифікованих джерел правового забезпечення господарювання.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.

4. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
5. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
6. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 1. Харків: Право, 2008. 496 с.
7. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
8. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др. Киев: Юринком Интер, 2002. 912 с.
9. Карчевський К. А. Проблеми визначення змісту господарського (підприємницького) права, як галузі права та навчальної дисципліни // *Проблеми господарського права і методика його викладання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Донецьк, 12 – 13 травня 2006 р. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2006. С. 59–66.*

Тема № 2: Проблеми кваліфікації господарських правовідносин

Семінарське заняття: Проблеми кваліфікації господарських правовідносин

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Поняття господарських правовідносин, їх структура, види та особливості.
2. Суб'єкти господарських правовідносин та особливості їх правового становища.
3. Об'єкти господарських правовідносин та особливості їх обороту.
4. Зміст господарських правовідносин та його особливості.
5. Місце юридичного факту у структурі господарських правовідносин.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми теорії господарських відносин; виробити власну точку зору на поняття та зміст господарського правовідношення; визначитися щодо наявних в юридичній науці точок зору та пропозицій з приводу тлумачення тих чи інших елементів господарського правовідношення.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з визначенням місця юридичного факту у структурі господарських правовідносин.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Співвідношення понять «учасники відносин у сфері господарювання» та «суб'єкт господарювання».
2. Особливості речей, як об'єктів господарських правовідносин.
3. Об'єкти права інтелектуальної власності як об'єкти господарських правовідносин.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Тлумачення споживачів як учасники відносин у сфері господарювання та суб'єктів господарювання.
2. Цілісний майновий комплекс (підприємство) як об'єкт господарських правовідносин.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
5. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
6. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
7. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
8. Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 1. Харків: Право, 2008. 496 с.
9. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с.
10. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.

11. Хозяйственное право: Учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др. Киев: Юринком Интер, 2002. 912 с.

Тема № 3: Проблеми застосування приватноправових і публічно-правових норм до регулювання господарських правовідносин

Семінарське заняття: Проблеми застосування приватноправових і публічно-правових норм до регулювання господарських правовідносин

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Співвідношення приватноправових і публічно-правових засад регулювання господарських правовідносин.
2. Застосування приватноправових та публічно-правових норм до формування статутного капіталу юридичної особи.
3. Порядок застосування норм чинного законодавства до корпоративних правовідносин при вирішенні судових справ.
4. Специфіка корпоративних правовідносин у структурі приватноправового регулювання.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми застосування приватноправових та публічно-правових норм до регулювання господарських правовідносин.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з визначенням застосування норм чинного законодавства до корпоративних правовідносин при вирішенні судових справ та застосуванням приватноправових та

публічно-правових норм до формування статутного капіталу юридичної особи.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Імперативні та диспозитивні норми про статутний капітал юридичної особи та особливості їх застосування.
2. Проблемні аспекти застосування цивільно-процесуальних і господарсько-процесуальних норм до врегулювання корпоративних правовідносин.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Ознаки корпоративних правовідносин та їх особливості у структурі приватноправового регулювання.
2. Система приватноправових норм, що забезпечують діяльність суб'єктів господарювання.
3. Система публічно-правових норм, що забезпечують діяльність суб'єктів господарювання.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50, / № 50-51. Ст. 384.
5. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31. Ст. 263.

7. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 01.06.2000 № 1775-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 36. Ст. 299.
8. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
9. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
10. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
11. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
12. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 1. Харків: Право, 2008. 496 с.
13. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с.
14. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
15. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др. Киев: Юринком Интер, 2002. 912 с.

16. Карчевський К. А. Проблеми визначення змісту господарського (підприємницького) права, як галузі права та навчальної дисципліни // Проблеми господарського права і методика його викладання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Донецьк, 12-13 травня 2006 р. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2006. С. 59–66.

**Тема № 4: Проблеми зловживання суб'єктивними правами
учасниками господарських правовідносин**

Семінарське заняття: Проблеми зловживання суб'єктивними правами
учасниками господарських правовідносин

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Загальні положення про зловживання правом у господарських правовідносинах.
2. Зловживання правом у договірних правовідносинах між суб'єктами господарювання.
3. Зловживання правом у корпоративних відносинах.
4. Зловживання правом монопольними організаціями.
5. Зловживання правом у банківській сфері.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми теорії зловживання суб'єктивними правами в господарських правовідносинах; виробити власну точку зору на поняття та зміст зловживання суб'єктивним правом; визначитися щодо наявних в юридичній

науці точок зору та пропозицій з приводу тлумачення тих чи інших ознак зловживання правом у господарській діяльності.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних зі зловживання суб'єктивними правами в договірних відносинах, в корпоративних відносинах, в банківській сфері та зловживання монопольним становищем.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Принцип недопустимості зловживання правом як складова частина концептуальних положень про господарські правовідносини.
2. Зловживання суб'єктивним правом кредитором за договором.
3. Зловживання суб'єктивним правом міноритарними акціонерами.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Поняття і види дій, що визнаються зловживанням правом монопольними організаціями та їх характеристика.
2. Зловживання правом у сфері надання гарантій за банківськими операціями.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50, / № 50-51. Ст. 384.
5. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
6. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 39. Ст. 261.

7. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64.
8. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164
9. Бервено С. М. Загальна характеристика принципу недопустимості зловживання правом. Страницы Харьковской цивилистики: Ч. 2 : Лучшие работы кафедры гражданско-правовых дисциплин за 2009/2010 учебный год / Под общ. ред. И.В. Венедиктовой и С.Н. Бервено. Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина. С 87–111.
10. Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова. Харків: Право, 2007. 500 с.
11. Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2007. 18 с.
12. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ: Істина, 2005. 720 с.
13. Саніахметова Н., Мельник С. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем суб'єкта господарювання на ринку: поняття та види. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 1. С. 3–5.

Тема № 5: Проблеми господарської діяльності фізичної особи-підприємця

Семінарське заняття: Проблеми господарської діяльності фізичної особи-підприємця

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Правове становище фізичної особи-підприємця.
2. Проблемні аспекти проведення державної реєстрації фізичної особи-підприємця.
3. Підстави та порядок припинення статусу підприємця у фізичної особи.
4. Проблемні аспекти здійснення окремих видів господарської діяльності фізичними особами-підприємцями.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми теорії загальних понять, що використовуються під час реалізації фізичною особою права на заняття господарською діяльністю; виробити власну точку зору на поняття та зміст суб'єктивних прав фізичної особи - підприємця; визначитися щодо наявних передумов у реалізації права на заняття підприємництвом.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Обмеження фізичних осіб у праві на заняття підприємницькою діяльністю.
2. Особливі підстави для прийняття судового рішення про припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.
3. Ліцензування підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Особливості припинення статусу підприємця у фізичної особи.
2. Правосуб'єктні передумови у праві на заняття підприємницькою діяльністю у фізичних осіб.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31. Ст. 263.
5. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
6. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
7. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
8. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
9. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 1. Харків: Право, 2008. 496 с.
10. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с.

- 11.Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
- 12.Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др. Киев: Юринком Интер, 2002. 912 с.
- 13.Карчевський К. А. Проблеми визначення змісту господарського (підприємницького) права, як галузі права та навчальної дисципліни // Проблеми господарського права і методика його викладання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Донецьк, 12-13 травня 2006 р. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2006. С. 59–66.

Тема № 6: Проблеми створення та функціонування комерційних юридичних осіб

Семінарське заняття: Проблеми створення та функціонування комерційних юридичних осіб

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Порядки створення юридичних осіб та особливості їх застосування.
2. Проблемні аспекти співвідношення понять «юридична особа» і «підприємство» у контексті господарсько-правової та цивільно-правової доктрин.
3. Співвідношення понять «майно господарського товариства» та «статутний капітал господарського товариства».
4. Проблемні аспекти створення та управління у господарських товариствах.

5. Проблемні аспекти створення та управління у виробничих кооперативах.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми окремих теоретичних понять, що застосовуються стосовно діяльності юридичних осіб у сфері господарювання; виробити власну точку зору на поняття та зміст повноважень органів управління юридичною особою.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з проблемними аспектами створення та управління у господарських товариствах та виробничих кооперативах.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Проблемні аспекти придбання частки у статутному капіталі господарського товариства та виробничого кооперативу.
2. Проблемні аспекти переходу прав на акції в акціонерних товариствах.
3. Проблемні аспекти виходу та виключення учасника (акціонера) із господарського товариства і виробничого кооперативу.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Особливості господарських товариств як «союзів осіб» і «союзів капіталів».
2. Механізм реалізації переважного права у господарських товариствах.
3. Поняття і особливості порядку виходу учасника (акціонера) із господарського товариства і виробничого кооперативу.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.

3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50, / № 50-51. Ст. 384.
5. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682
6. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35.
7. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17.07.1997 № 469/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 39. Ст. 261.
8. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
9. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
10. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
11. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
12. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 1. Харків: Право, 2008. 496 с.

13. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с.
14. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
15. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др. Киев: Юринком Интер, 2002. 912 с.
16. Карчевський К. А. Проблеми визначення змісту господарського (підприємницького) права, як галузі права та навчальної дисципліни // Проблеми господарського права і методика його викладання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Донецьк, 12-13 травня 2006 р. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС, 2006. С. 59–66.
17. Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова. Харків: Право, 2007. 500 с.
18. Правове регулювання статутного фонду комерційних організацій : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / О.С. Янкова; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2000. 20 с.
19. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ: Істина, 2005. 720 с.

Тема № 7: Проблеми визнання суб'єкта господарювання банкрутом та проведення ліквідаційної процедури

Семінарське заняття: Проблеми визнання суб'єкта господарювання банкрутом та проведення ліквідаційної процедури

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Визначення загальних положень, що застосовуються під час ліквідаційної процедури та визнання суб'єкта господарювання банкрутом.
2. Проведення у справах про банкрутство та його особливості.
3. Ліквідаційна процедура та її особливості.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми теоретичних питань провадження у справі про визнання боржника банкрутом та проведенні ліквідаційної процедури; з'ясування проблемних аспектів щодо встановлення правового становища суб'єктів та учасників відносин, що досліджуються.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з порядком укладення, підставами та умовами мирової угоди.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Особливості банкрутства містоутворюючих підприємств.
2. Особливості банкрутства особливо небезпечних підприємств.
3. Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Особливості банкрутства страховиків.
2. Особливості банкрутства професійних учасників ринку цінних паперів.
3. Особливості банкрутства емітента чи управителя іпотечних сертифікатів, управителя фонду фінансування будівництва чи управителя фонду операцій з нерухомістю.
4. Особливості банкрутства фермерського господарства.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.

3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356
4. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с
5. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
6. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
7. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
8. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с
9. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
10. Поляков Б. М. Правовые проблемы регулирования невозможности (банкротства): Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2003. 38 с.

**Тема № 8: Проблемні аспекти встановлення монопольного
становища суб'єкта господарювання та захисту суб'єктів
господарювання від недобросовісної конкуренції**

Семінарське заняття: Проблемні аспекти встановлення монопольного становища суб'єкта господарювання та захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Способи визначення монопольного становища суб'єкта господарювання та порядок їх застосування.
2. Антиконтурентна, обмежувальна і дискримінаційна монополістична діяльність: проблеми їх визначення і застосування.
3. Проблемні аспекти здійснення концентрації суб'єктів господарювання та вчинення ними узгоджених дій.
4. Види дій, що визнаються недобросовісною конкуренцією та їх тлумачення.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійних проблемних аспектів встановлення монопольного становища суб'єкта господарювання та захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції; виробити власну точку зору на поняття та зміст способів визначення монопольного становища; визначитися щодо наявних в юридичній науці точок зору та пропозицій з приводу тлумачення тих чи інших ознак вчинення дій, що визнаються недобросовісною конкуренцією.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень.
2. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень.
3. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці: проблеми тлумачення і визначення відповідних правопорушень.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття:

1. Проблемні аспекти визнання суб'єкта господарювання монополістом та застосування передбачених законодавством способів до означеної процедури.
2. Визначення та специфіка дій, що визнаються антиконкурентними на ринках певного товару.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
4. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64.
5. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164.

6. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 1 : Загальні положення / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
7. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 2 : Фізична особа. Харків: Страйд, 2009. 296 с.
8. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 3 : Юридична особа. Харків: Страйд, 2009. 736 с.
9. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
10. Мілаш В.С. Господарське право: курс лекцій: Ч. 2. Харків: Право, 2008. 336 с.
11. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія / В. С. Щербина. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
12. Саніахметова Н., Мельник С. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем суб'єкта господарювання на ринку: поняття та види. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 1. С. 3–5.
13. Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». Київ: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.
14. Безух О. В. Защита от недобросовестной конкуренции в сфере промышленной собственности: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2001. 19 с.

- 15.Кулішенко В. С. Защита от неправомерного использования деловой репутации субъектов хозяйствования в конкуренции: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецк, 2003. 17 с.

3.Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 01 лютого 2020 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р., № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30. Ст. 379 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
6. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №13. Ст. 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31–32. Ст. 263. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р. № 1775-II. *Відомості Верховної Ради України*. 2000.

- № 36. Ст. 299. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
10. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>.
11. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. *Верховної Ради України*. 2008. № 50–51. Ст. 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
12. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 № 469/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 39. Ст. 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.
14. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07 червня 1996 р. № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
15. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. № 723/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 16. Ст. 68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
16. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
17. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2002 р. № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
18. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 19. Ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96->

%D0%B2%D1%80#Text.

- 19.Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15 березня 2001 р. № 2299-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 21. Ст. 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>.
- 20.Про товарну біржу: Закон України від 10 грудня 1991 р. № 1956-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 10. Ст. 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
- 21.Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
- 22.Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. Ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
- 23.Про страхування: Закон України від 07 березня 1996 р. № 85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
- 24.Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
- 25.Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06 липня 1995 р. № 265/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 28. Ст. 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

Основна література:

- 26.Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців).

- Т. 1 : Загальні положення./ За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої.
Харків : ФО-П Колісник А. А., 2010. 320 с.
- 27.Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців).
Т. 2 : Фізична особа. Харків : Страйд, 2009. 296 с.
- 28.Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців).
Т. 3 : Юридична особа. Харків : Страйд, 2009. 736 с.
- 29.Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням пропозицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців).
Т. 4 : Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки. / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ФО-П Колісник А. А., 2010. 768 с.
- 30.Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: У 2 ч. Харків : Право, 2008. Ч. 1. 496 с.
- 31.Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: У 2 ч. Харків : Право, 2008. Ч. 2. 336 с.
- 32.Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
- 33.Хозяйственное право: Учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др.; Под ред. В. К Мамутова . Київ : Юринком Интер, 2002. 912 с.
- 34.Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : монографія. Львів : Край, 2009. 464 с.
- 35.Бервено С. М. Загальна характеристика принципу недопустимості зловживання правом. Страницы Харьковской цивилистики: В 3 ч. Ч. 2 : Лучшие работы кафедры гражданско-правовых дисциплин за

- 2009/2010 учебный год / Под общ. ред. И. В. Венедиктовой и С. Н. Бервено. Харків : ХНУ им. В. Н. Каразина. С 87–111.
- 36.Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова; За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Право, 2007. 500 с.
- 37.Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ : Істина, 2005. 720 с.
- 38.Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
- 39.Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.; за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.
- 40.Корпоративне право України: підручник / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін. ; за заг. ред. В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Додаткова література:

- 41.Кулішенко В. С. Защита от неправомерного использования деловой репутации субъектов хозяйствования в конкуренции: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецк, 2003. 17 с
- 42.Поляков Б. М. Правовые проблемы регулирования невозможности (банкротства): Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.04./ НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецк, 2003. 38 с.
- 43.Безух О. В. Защита от недобросовестной конкуренции в сфере промышленной собственности: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецк, 2001. 19 с.
- 44.Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». Київ : Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

- 45.Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2007. 18 с.
- 46.Правове регулювання статутного фонду комерційних організацій : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 /НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2000. 20 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 47.Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму ВГСУ від 25.02.2016 р. № 4. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16/print>.
- 48.Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки: Постанова Пленуму ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ від 01.03.2013 р. № 4. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13/print>.
- 49.Про судові рішення у цивільній справі: Постанова Пленуму ВС України від 18.12.2009 р. № 14. URL: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/CF072BE B2AC2 EC53C2257AF400514F48>.
- 50.Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму ВС України від 06.11.2009 р. № 9. URL: http://pravo.ligazakon.ua/document/view/VS090583?edition=2009_11_06.
- 51.Постанова Пленуму ВС України від 27.02.2009 р. № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи». URL : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/6CC3C5489FA411CEC2257578003002D9?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=6CC3C5489FA411CEC2257578003002D9&Count=500&>.